

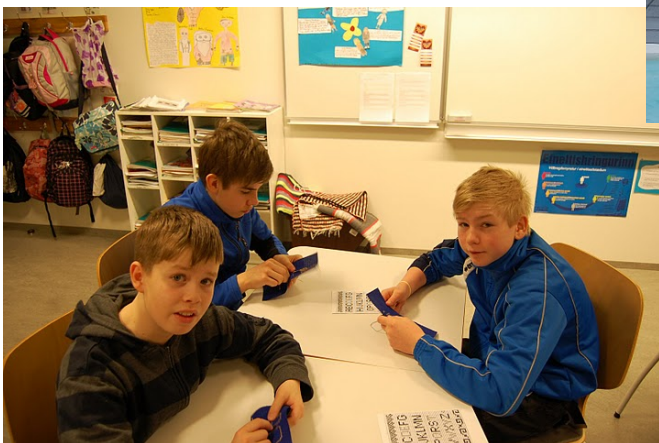
Skólastefna Sveitarfélagsins Ölfuss

Vinátta – virðing – velgengni

Stefnan í hnotskurn

- ✓ Að skólar séu griðastaður nemenda.
- ✓ Að nám og kennsla taki mið af þörfum allra nemenda.
- ✓ Að skólahúsnæði taki mið af fjölbreyttum þörfum nemenda og starfsfólks.
- ✓ Að í öllu skólastarfi séu sjónarmið um lýðheilsu í fyrirrúmi.
- ✓ Að samstarf stofnana sveitarfélagsins sé öflugt og áhersla sé á samnýtingu og samvinnu stofnana sem og einstaklinga.
- ✓ Að í skólum starfi hæft og vel menntað starfsfólk.
- ✓ Að nemendur eigi kost á samfelldum vinnudegi þar sem skólastarf og tómstundir mynda samfellda heild.
- ✓ Að samvinna milli heimila og skóla einkennist af gagnkvæmri virðingu.
- ✓ Að niðurstöður mats á skólastarfi nýtist til umbóta í skólunum.
- ✓ Að hlúð verði að jákvæðum og góðum skólabrag með því að setja hugtök eins og jafnrétti, lýðræði, samvinnu, umburðarlyndi, gagnkvæma virðingu, réttindi og skyldur í öndvegi.

Formáli

Á fyrri hluta árs 2009 hóf Sveitarfélagið Ölfus formlegan undirbúning að mótun almennrar stefnu um skólahald í sveitarfélaginu.

Fyrstu skrefin við mótun skólastefnunnar voru tekin í mars 2009 þegar opið skólaþing var haldið í Ráðhúsinu í Þorlákshöfn. Málþingið þótti takast með ágætum og endurspeglaði fjölbreytt, spennandi og áhugaverð sjónarmið einstaklinga með ólíkan bakgrunn. Niðurstöður þingsins speglast í þeirri skólastefnu sem hér er að finna.

Til að vinna áfram að mótun skólastefnunnar skipaði bæjarstjórn sérstakan starfshóp í október 2009. Starfshópurinn skipuðu: Sigríður Lára Ásbergsdóttir formaður fræðslunefndar, Katrín Ósk Hannesdóttir fulltrúi í fræðslunefnd, Henny Hafsteinsdóttir bæjarfulltrúi og fulltrúi í fræðslunefnd, Eyrún Hafþórsdóttir fulltrúi foreldra, Elsa Þorgilsdóttir fulltrúi leikskólans, Guðrún Sigríks Sigurðardóttir fulltrúi grunnskólans, Margrét Jónsdóttir fulltrúi nemenda og Ólína Þorleifsdóttir sem var starfsmaður nefndarinnar. Þá störfuðu einnig með hópnum Halldór Sigurðsson skólastjóri grunnskólans, Ásgerður Eiríksdóttir leikskólastjóri og Emil Einarsson nemandi í 10. bekk.

Meðan á vinnu við mótun skólastefnunnar stóð var þess gætt að sem víðtækast samráð væri um mótunina. Í kjölfar málþingsins var kallað eftir sjónarmiðum fulltrúa ákveðinna hópa í samfélaginu svo sem frá atvinnulífinu, eldri borgurum, dreifbýlinu, félagsmiðstöðinni, íþrótt- og æskulýðsstarfi og nýbúum. Þá var lögð fyrir foreldra sérstök könnun á sameiginlegum foreldradegi leik- og grunnskólans. Raddir foreldra hafa markað spor í skólastefnunni. Í þeim efnum er rétt að vekja sérstaklega athygli á að einkunnarorð skólastefnunnar koma úr þessari könnun en meirihluti foreldra taldi að hugtökin Virðing, vinátta og velgengni ættu að vera leiðarljós skólastarfs í Ölfusi. Af framansögðu má vera ljóst að stefna sú sem hér birtist sé sameiginleg yfirlýsing íbúa og Sveitarfélagsins Ölfuss um þær áherslur og markmið sem eiga að vera leiðarljós í skólastarfi árin 2010-2014.

Starfshópurinn vill sérstaklega færa þakkir Ólafi Helga Jóhannssyni, lektor á menntavísindasviði Háskóla Íslands sem lagði hópnum ómetanlegt lið við mótun skólastefnunnar.

Fyrir hönd starfshóps
Sigríður Lára Ásbergsdóttir

Inngangur

Sveitarfélagið Ölfus rekur leikskólann Bergheima í Þorlákshöfn. Leikskólinn er fjögurra deilda fyrir börn á aldrinum tveggja til sex ára og er ein deildin til húsa í Grunnskólanum í Þorlákshöfn. Elstu börn leikskólans stunda leikskólanám innan veggja grunnskólans sem eykur samstarf og auðveldar aðlögun milli skólastiga. Leiðarljós leikskólans er að gera börnin sjálfbjarga í daglegum venjum og samskiptum, að þau læri best í leik og með því að fá að spreyta sig á verðugum viðfangsefnum.

Sveitarfélagið Ölfus starfrækir einn grunnskóla, Grunnskólann í Þorlákshöfn. Skólinn er með 15 bekkjardeildir, 1.-10. bekk. Við skólann var byggð ný kennsluálma fyrir nokkrum árum og stjórnunarálman er nýendurbyggð. Deild frá Tónlistarskóla Árnesinga er rekin í Þorlákshöfn og fer starfsemin fram innan veggja Grunnskólans. Leiðarljós grunnskólans er áhersla á leikræna tjáningu, tónlist, sköpun og framkomu.

Sveitarfélagið er með samning við sveitarfélögin Hveragerði og Árborg um skólavist fyrir nemendur á leik- og grunnskólaaldri í dreifbýli. Ölfus á eignarhlut í Grunnskólanum í Hveragerði og Leikskólanum Undralandi.

Skólarnir í samfélaginu

Skólarnir gegna mikilvægu hlutverki í samfélaginu og eiga að vera órjúfanlegur hluti af því. Nauðsynlegt er að skólastarf njóti trausts og virðingar og að íbúarnir geti treyst skólunum fyrir menntun og uppeldi barna sinna. Þannig skipa skólarnir eina styrkustu stoð framsýns sveitarfélags. Skólastarf er miðstöð menningar- og félagslífs í sveitarfélaginu. Mikilvægt er að íbúar sveitarfélagsins telji sig eiga hlutdeild í skólunum og hafi greiðan aðgang að þeim. Skólarnir eiga að leita leiða til þess að sækja í mannauð sveitarfélagsins með sem víðtækustu samstarfi við eldri borgara, foreldra og atvinnulíf svo dæmi séu tekin.

Aðbúnaður og aðstaða

Sveitarfélagið hefur metnað til þess að reka góða og öflugan skóla. Skólahúsnæði skal ávallt uppfylla ýtrustu kröfur til slíkra mannvirkja sem taka mið af þörfum barna og starfsfólks um húsnæði, aðstöðu, búnað og skólalóðir.

- ✓ Húsnæði og aðbúnaður á að taka mið af áherslum og sérstöðu í skólastarfi og mismunandi þörfum nemenda og starfsfólks.
- ✓ Náms-, leik- og starfsumhverfi skal vera hvetjandi og fjölbreytt. Mikilvægt er að öryggi og vellíðan barna og starfsfólks sé tryggt hvað varðar húsbúnað, hljóðvist, lýsingu og loftræstingu.
- ✓ Við skipulag skólaaksturs í dreifbýli skal leitast við að koma sem best til móts við þarfir nemenda og tryggja öryggi þeirra í hvívetna.
- ✓ Aðgengi fatlaðra á að vera tryggt og gera á ráð fyrir rými til sérfræðipjónustu.
- ✓ Húsnæði skólanna á að vera aðgengilegt fyrir þjónustu og starfsemi utan daglegs skólastarfs.
- ✓ Viðhald á skólamannvirkjum sveitarfélagsins á að vera gott sem og endurnýjun tækja, búnaðar, námsgagna og kennslutækja.

- ✓ Gera á áætlanir nokkur ár fram í tímann varðandi húsnæðisþörf skólanna og frekari uppbyggingu skólamannvirkja, búnaðar og tækja.
- ✓ Hafa ber samráð við hagsmunaaðila í skólasamfélaginu við allar meiriháttar breytingar á skólahúsnæði og umhverfi skólanna.

Nám og kennsla

Mikilvægt er að nám og kennsla taki mið af þörfum allra nemenda og að jákvæð tengsl séu milli nemenda og starfsfólks skólanna. Skólasamfélagið okkar er lítið og því ber að nýta kosti fámennisins til að byggja upp jákvæð og hvetjandi persónuleg tengsl milli nemenda, kennara og foreldra.

- ✓ Fjölbreytni í kennsluháttum er mikilvæg til þess að koma til móts við einstaklingsbundnar þarfir og til að hæfileikar hvers og eins fái notið sín. Jafnvægi þarf að vera milli, bóklegra þátta, verkgreina, listgreina og íþróttar.
- ✓ Nýta þarf fjölbreytt kennslu- og námsúrræði fyrir nemendur sem fóta sig illa í bóklegu námi, þ.m.t. starfstengt nám.
- ✓ Samvinna og samþætting milli námsgreina á að vera góð. .
- ✓ Samfella á að vera á milli grunn- og framhaldsskóla með því að þeim sem hafa getu og áhuga til þess að stunda einingarbært nám í framhaldsskóla sé gert það kleift.
- ✓ Styðjast á við aðferðir grenndarkennslu til að auka grenndarvitund nemenda. Góð grenndarvitund eykur sjálfsvitund og næmni fyrir umhverfi, náttúru og menningu.
- ✓ Vinna á að og veita stuðning ákveðnum vel skilgreindum þróunarverkefnum sem fela í sér afmörkuð og tímabundin viðfangsefni sem stuðla að þróun skólastarfs.
- ✓ Skólastarf á að vera í stöðugri þróun þar sem leitað er leiða til þess að bæta starfið með þarfir nemenda að leiðarljósi.
- ✓ Í skólunum á að vera hæft, ánægt, vel menntað og áhugasamt starfsfólk.
- ✓ Mikilvægt er að faglærðir sinni störfum sem krefjast fagnáms.

Lýðheilsa

Lýðheilsa er hugtak yfir almennt heilsufar þjóðar eða þjóðfélagshóps. Lýðheilsustarf miðar að því að viðhalda og efla heilbrigði fólks með forvarnarstarfi og samfélagslegri ábyrgð á heilbrigði. Í öllu skólastarfi eiga sjónarmið um lýðheilsu að vera í fyrirrúmi. Því er mikilvægt að skólarnir leggi áherslu á íþróttir, útvist og útikennslu þvert á námsgreinar og námssvið.

- ✓ Skólastarf á að endurspeglar þætti heilbrigðra lífshátta og forvarnir. Mikilvægt er að leggja áherslu á líkamlega og andlega vellíðan með það að markmiði að styrkja sjálfsmynd nemenda, félagsfærni og ábyrgð á eigin athöfnum.
- ✓ Nemendum og starfsfólki skal standa til boða hollur og næringarríkur matur í samræmi við manneldismarkmið.

Samstarf stofnanna

Í Ölfusi koma margar stofnanir beint og óbeint að skólastarfi. Mikilvægt er að samstarf þeirra sé öflugt og samvinnan náin. Áhersla skal lögð á ýmiss konar samnýtingu og samvinnu um fagleg málefni og símenntun starfsfólks.

- ✓ Markviss samvinna leik- og grunnskóla á að vera til staðar. Samvinna sem byggir á forsendum beggja skólastiga. Yfirfærslu nemenda milli skólastiga þarf að undirbúa vel og vera eðlilegur hluti af skólastarfi.
- ✓ Leita ber fjölbreyttra leiða til að viðhalda og auka samstarf Tónlistarskólans við skólana.
- ✓ Gott samstarf þarf að vera við menningarstofnanir og atvinnulíf með þarfir og velferð nemenda, fjölskyldna þeirra og samfélagsins að leiðarljósi.
- ✓ Samfelldur skóladagur nemenda er mikilvægur þar sem nemendur geta samhliða skóla stundað íþrótt- og tómstundastarf. Samstarf skólanna við íþróttafélögin þarf að vera öflugt.
- ✓ Gott og reglulegt samstarf þarf að vera milli skóla og félagsmiðstöðvar með almenna velferð nemenda að leiðarljósi.
- ✓ Stefna ber að öflugu samstarfi milli eldri borgara og nemenda skólanna, enda njóta báðir hópar góðs af.

Heimilin og skólarnir

Samkvæmt lögum um leik- og grunnskóla eiga foreldrar að gæta hagsmuna barna sinna. Jafnframt eiga þeir rétt á upplýsingum um skólastarfið og skólagöngu barna sinna. Samráð og samvinna milli heimila og skóla er forsenda farsæls skólastarfs í þágu nemenda. Virk þátttaka foreldra í menntunarferli barna sinna hefur jákvæð áhrif á námsárangur og þroska þeirra.

- ✓ Nám nemenda er samvinna nemenda, kennara, foreldra og samfélagsins. Skólum ber að tryggja að foreldrar hafi greiðan aðgang að upplýsingum um skólastarfið, m.a. með öflugum heimasíðum, foreldra- og fréttabréfum, foreldraviðtölum, tölvusamskiptum, reglulegum heimsóknum og fundum.
- ✓ Foreldrar eru velkomnir í skólana og samskipti foreldra og skólafólks þurfa að einkennast af samvinnu og jákvæðni. Nauðsynlegt er að foreldrar upplýsi starfsfólk skólanna um líðan barnanna, aðstæður og leiti sem fyrst sameiginlegra lausna á vandamálum sem upp koma.
- ✓ Foreldrum barna af erlendum uppruna á að vera tryggður greiður aðgangur að upplýsingum um skólastarfið, tulkapjónustu og öðrum þeim gögnum og tækjum sem stutt geta samskiptin í þágu nemenda.

Skóli án aðgreiningar

Í skólastarfi er nauðsynlegt að umburðarlyndi, virðing og jafnrétti séu í hávegum höfð. Bera skal virðingu fyrir öllum einstaklingum óháð líkamlegu og andlegu atgervi, kyni, menningu, trúarbrögum og siðum. Með fjölmennningarlegri kennslu er átt við uppeldi til samstöðu, uppeldi til samkenndar, virðingu fyrir annarri menningu og kennslu gegn kynþáttahatri.

- ✓ Aðbúnaður skóla á að vera þannig að þeir séu aðgengilegir öllum.
- ✓ Skólum ber að eiga sérstakar áætlanir um móttöku og stuðning við nemendur sem þess þurfa, t.d. nemendur af erlendum uppruna, fatlaða nemendur og nemendur með þroskafrávik.
- ✓ Snemmtæk íhlutun, sérkennsla og skimanir eru mikilvægar sem fyrst í skólagöngu barna. Nauðsynlegt er að stoðþjónusta skóla sé vel kynnt foreldrum og að skólar hafi aðgang að sérfræðiþjónustu við hæfi.
- ✓ Fjölbreyttum bakgrunni nemenda ber að fagna og kosti fjölmennningarlegrar kennslu ber að nýta í námi og kennslu.

Mat á skólastarfi

Til þess að auka skilning á skólastarfi og tryggja að skólar uppfylli sem best þarfir nemenda er nauðsynlegt að skólarnir safni á skipulagðan hátt gögnum um starfið og leggi mat á þau. Nauðsynlegt er að raddir sem flestra í skólasamfélaginu fái að heyrast í slíku mati, svo sem starfsmanna, nemenda, og ekki síst foreldra. Mikilvægt er að skoða afmarkaða þætti hverju sinn og meta t.d. skólanámskrá, kennsluhætti, foreldrasamstarf og stjórnun.

- ✓ Niðurstöður mats á skólastarfi þurfa að vera aðgengilegar og vel kynntar. Það má t.d. gera með því að halda kynningarfundum og birta niðurstöður á heimasíðum skólanna.
- ✓ Starfsmenn skólanna þurfa að rýna vel í niðurstöður matsins og vinna umbótaáætlanir sem miða að því að bæta skólastarfið.
- ✓ Sveitarfélagið ber ábyrgð á ytra mati á skólastarfi. Slíkt mat getur tekið til ákveðinna þátta í skólastarfi en getur einnig falið í sér heildarmat á starfi einstakra skóla. Megintilgangur ytra mats á skólum er að fá heildarmynd af skólastarfinu eða einstökum þáttum þess eins og það er á hverjum tíma í þeim tilgangi að bæta gæði skólastarfs.

Skólabragur

Skólabragur segir til um þann anda sem ríkir í skólum. Hann myndast í samskiptum nemenda og starfsmanna þar sem hver og einn er mikilvægur og ber ábyrgð. Í skólum sveitarfélagsins hefur ríkt góður andi sem einkennist af samvinnu, samkennd og nánd. Mikilvægt er að hlúa vel að þeim þáttum sem skapa þennan góða anda. Það er meðal annars gert með því að virða rétt hvers og eins til að stunda nám við hæfi, með því að virða skyldur og rétt einstaklinga og hlúa sérstaklega að þáttum eins og vinnugleði og frumkvæði. Mikilvægt er að nemendur fái tækifæri til þess að tjá skoðanir sínar, skiptast á skoðunum og hafa þannig áhrif á mótun skólamenningar og námsumhverfis. Mikilvægt er að nemendur séu virkir þátttakendur í daglegu skólastarfi.

Lokaorð

Skólastefna Ölfuss er sett fram sem sameiginleg framtíðarsýn margra hagsmunaaðila að góðu og öflugum skólasamfélagi þar sem virðing, vinátta og velgengni eru höfð að leiðarljósi. Áhersla er lögð á að nemendur, foreldrar, starfsfólk skóla, skólar og samstarfsstofnanir séu sýnilegt afl og virkir þátttakendur í samfélaginu og móti bæjarbrag sveitarfélagsins. Saman veita þessir aðilar umgjörð um uppvöxt yngstu bæjarbúa, skjól og öryggi, efla menntun og þroska, sköpun og lífsgæði einstaklinganna á grundvelli sérstöðu sveitarfélagsins.

Skólastefnan er ásamt skólanámskrám og starfsáætlunum skóla nauðsynleg nemendum, foreldrum, starfsfólki skóla og sveitarfélagi til að fylgjast með markmiðum og framkvæmd skólastarfs. Skólastefnan skal höfð að leiðarljósi við gerð skólanámskráa og vera stjórnendum leiðarvísir að uppbyggingu starfseminnar. Skólanámskrár eru þannig framkvæmdaáætlanir skólastefnu sveitarfélagsins og leggjast fyrir fræðslunefnd og bæjarstjórn í samræmi við lög og reglugerðir.